ৰতনলাল

বনাম

মহাৰাষ্ট্ৰৰাজ্য

অক্টোবৰ, ৮, ১৯৬৫

(মুখ্য ন্যায়াধীশ পি. বি. গজেন্দ্ৰগাদকাৰ, ন্যায়াধীশ কে. এন. ৱাঞ্চু, এম. হিদায়াতুল্লা, ন্যায়াধীশ চি. শ্বাহ আৰু ন্যায়াধীশ এছ. এম. চিক্ৰি)

বোম্বাই নিষেধাজ্ঞা *আইন,* ১৯৪৯ৰ *ধাৰা* ৬৬ (১) (খ), ৬ক (৭),*২৪ ক আৰু ৫৯ক -১২%* তকৈ অধিক সুৰা থকা ঔষধি প্ৰস্তুতি ৰখা- *সংলগ্ন হোৱাৰ তাৰিখত নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অনুপযুক্ত বুলি গণ্য কৰা – পৰৱৰ্তী সময়ত নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত বুলি ঘোষণা কৰা হয়- অপৰাধ সংঘটিত হৈছিল নে।*

বোম্বাই নিষেধাজ্ঞা আইন, ১৯৪৯ৰ ধাৰা ৬৬(১) (খ)ৰ অধীনত আপীলকাৰী জনক ১৯৬০ চনৰ ২১ ছেপ্টেম্বৰত ক্ৰমান্বয়ে ৫২.৩% আৰু ৫৪.৫% সুৰা থকা দুটা পৃথক আয়ুৰ্বেদিক ঔষধি প্ৰস্তুতিৰ বটল দখলত ৰখাৰ বাবে দোষী সাব্যস্ত কৰা হৈছিল। আপীলকাৰীৰ মতে তেওঁৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰা প্ৰস্তুতি ৰখাটো আইনখনৰ উলংঘণ নাছিল, কিয়নো প্ৰস্তুতি বোৰ আছিল সুৰা থকা ঔষধি প্ৰস্তুতি যি আইনৰ ধাৰা ২৪ক ৰ অৰ্থৰ ভিতৰত নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ অনুপযুক্ত আছিল, যিটো নাকচ কৰা হৈছিল। বিচাৰ আদালতে ৰায় দিছিল যে আপত্তিজনক সামগ্ৰীসমূহ আয়ুৰ্বেদিক প্ৰস্তুতি য'ত কিণ্বন প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা সুৰা উৎপন্ন কৰা হৈছিল আৰু যিহেতু এলক হল আয়তনৰ হিচাপত ১২% অতিক্ৰম কৰিছিল, সেয়েহে প্ৰস্তুতি বোৰ ধাৰা ৫৯ক ৰ নিৰ্ধাৰিত সীমাবদ্ধতাৰ সৈতে খাপ খোৱা নাছিল আৰু সেয়েহে ধাৰা ২৪ক ৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত ৰেহাই অকাৰ্যকৰী আছিল। সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ ন্যায়ালয় আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ে সেই দৃষ্টিভংগীৰ সৈতে সন্মত হৈছিল।

উত্তৰদাতা সকলৰ হৈ এইটো ও দাবী কৰা হৈছিল যে যদিও দুয়োটা ঔষধি প্ৰস্তুতি ধাৰা ৫৯ক ৰ অধীনত বৰ্ণনা আৰু সীমাবদ্ধতাৰ সৈতে খাপ খায়, তথাপিও সেইবোৰ নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত আৰু সেয়েহে ধাৰা ২৪ক ৰেহাইৰ বাহিৰত।

কয়: আপীলকাৰীজনক ভুলকৈ দোষী সাব্যস্ত কৰা হৈছিল আৰু তেওঁক দোষী সাব্যস্ত কৰাটো আঁতৰাই ৰাখিব লাগিব।

(i) ৰেকৰ্ডত স্পষ্ট প্ৰমাণ পোৱা গৈছিল যে আপত্তিজনক প্ৰস্তুতি বোৰ এনে প্ৰস্তুতি নহয় য'ত কিণ্বনৰ দ্বাৰা সুৰা উৎপন্ন কৰা হৈছিল। সেয়েহে ধাৰা ৫৯ ক ৰ নিয়ম ত কোনো আবেদন প্ৰযোজ্য নহব । [১৪৬ ই-এফ]

(ii) ১৯৬০ চনৰ ছেপ্টেম্বৰ মাহত ধাৰা ৬ক-ৰ উপ-ধাৰা (৭)ৰ অধীনত এই দুয়োটা ঔষধি প্ৰস্তুতি সংলগ্ন কৰা তাৰিখত, এই আইনখনৰ উদ্দেশ্যে ইয়াক নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অনুপযুক্ত বুলি গণ্য কৰা হৈছিল আৰু ইয়াক ৰখাটো কোনো অপৰাধ নাছিল। ১৯৬০ চনৰ অক্টোবৰ মাহত (৬)ক ধাৰাৰ অধীনত ৰাজ্যৰ দ্বাৰা এক পৰৱৰ্তী ঘোষণা অনুসৰি, এইবোৰ নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত আছিল, সেইবোৰৰ পূৰ্বৱৰ্তী কাৰ্যৰ দ্বাৰা প্ৰভাবিত নহব আৰু যিটো দখল নিৰ্দোষ আছিল সেইটো পৰৱৰ্তী কাৰ্যৰ দ্বাৰা, আপত্তিজনক বুলি ঘোষণা কৰিব নোৱাৰিব।

বোম্বাই ৰাজ্য বনাম এফ. *এন. বালচাৰা,* [১৯৫১] এছ. চি.আৰ. ৬৮২, ত উল্লেখ কৰা হৈছে।

বোম্বাই ৰাজ্য বনাম *নৱনদাস মংগিলাল আগৰৱালা* আৰু *অন্যান্য* [১৯৬২] পৰিপূৰক ১ এছ. চি.আৰ. ১৫, এ পৃথক কৰে ।

ফৌজদাৰী আপীল অধিকাৰক্ষেত্ৰ: ফৌজদাৰী আপীল নং: ৫৩/১৯৬৪ ।

১৯৬৩ চনৰ ফৌজদাৰী পুণৰীক্ষণ আবেদন নং: ১০৭/১৯৬৩ -ত বোম্বাই উচ্চ ন্যায়ালয়(নাগপুৰ বিচাৰ পীঠ)ৰ ১৯৬৩ চনৰ ৯ আগষ্ট তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা বিশেষ অনুমতিৰ বাবে কৰা আপীল।

বি. সেন, জে. বি. *দাদাচাঞ্জি, ও. চি. মাথুৰ* আৰু *ৰবীন্দৰ নাৰেণ,* আপীলকাৰীৰ হৈ।

পি. কে. চেটাৰ্জী আৰু *বি. আৰ.* জি. *কে. আচাৰ,* উত্তৰদাতাৰ হৈ ।

ন্যায়ালয়ৰ ৰায়টো ন্যায়াধীশ শ্বাহে প্ৰদান কৰিছিল।

এই আপীলত আপীলকাৰী ৰতনলাল হৈছে মহাৰাষ্ট্ৰ ৰাজ্যৰ ইয়োটমল জিলাৰ ৱানী ত থকা "অনিল মেডিকেলষ্ট'ৰ "নামৰ ঔষধি ব্যৱসায়ৰ স্বত্বাধিকাৰী । ১৯৬০ চনৰ ১৪ চেপ্তেম্বৰত ৱানীৰ ষ্টেচন হাউচ অফিচাৰে আপীলকাৰীৰ দোকানত অভিযান চলাই নাগপুৰৰ ব্ৰহ্মা

ঔষাধালয়ে নির্মিত মহাদ্রাক্ষসৰ নামৰ আয়ুৰ্বেদিক প্ৰস্তুতিৰ ১২টা বটল আৰু নাগপুৰৰ বৈদিক ফাৰ্মাচিউটিকেল ৱৰ্কছৰ দ্বাৰা নিৰ্মিত দাশমুলাৰিষ্ট নামৰ আয়ুৰ্বেদিক প্ৰস্তুতিৰ ৮৮টা বটল জব্দ কৰে। কালাপুৰৰ প্ৰথম শ্ৰেণীৰ ন্যায়িক দণ্ডাধীশৰ সন্মুখত অনুষ্ঠিত এক বিচাৰত, আপীলকাৰীক ১৯৪৯ চনৰ বোম্বাই নিষেধাজ্ঞা আইন ২৫, ৰ ধাৰা ৬৬(১)(খ)ৰ অধীনত দণ্ডনীয় অপৰাধৰ বাবে দোষী সাব্যস্ত কৰি তিনি মাহৰ কঠোৰ কাৰাদণ্ড আৰু ৫০০/- টকাৰ জৰিমনা পৰিশোধ কৰাৰ বাবে দণ্ডিত কৰা হৈছিল। ইয়োটমালৰ সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ আদালতত কৰা আপীলত আদেশটো নিশ্চিত কৰা হৈছিল। বোম্বাই উচ্চ ন্যায়ালয়ে দোষী সাব্যস্ত হোৱাটো নিশ্চিত কৰে, কিন্তু শাস্তিটো সংশোধন কৰে। আপীলকাৰীয়ে বিশেষ অনুমতিৰ দ্বাৰা এই আদালতত আপীল কৰে।

তলত বিচাৰ আদালতৰ দ্বাৰা বিচাৰি পোৱা আৰু আপীল আদালত আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ে নিশ্চিত কৰা বস্তুগত তথ্য সমূহ উল্লেখ কৰা হৈছে। *মহদ্ৰাক্ষসৰ* আৰু *দশমুলাৰিষ্ট* হৈছে সুৰা থকা আয়ুৰ্বেদিক ঔষধি প্ৰস্তুতি, যাক ১৯৫৫ চনৰ ঔষধি আৰু শৌচাগাৰ প্ৰস্তুতি (আবকাৰী শুল্ক) অধিনিয়ম ১৬-ৰ অধীনত প্ৰদান কৰা অনুজ্ঞা পত্ৰৰ অধীনত ণিৰ্মাণ কৰা হয় । আপীলকাৰীৰ দোকানৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা *মহদ্ৰাক্ষসৰত* ৫২.৩% সুৰাভি আৰু *দশমুলাৰিষ্টত* ৫৪.৫% সুৰাভি আছিল। এই প্ৰস্তুতিবোৰ পাতন (ডিষ্টিলেচন) প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা নিৰ্মাণ কৰা হয়। আপীলকাৰীজনে এই প্ৰস্তুতি বোৰ নাগপুৰৰ শাৰদা মেডিকেল ষ্ট'ৰ নামৰ এখন ঔষধৰ দোকানৰ পৰা ক্ৰয় কৰিছিল যি বোৰ নিৰ্মাতা সকলে পিছত ব্ৰহ্ম ঔষধালয়, নাগপুৰ আৰু নাগপুৰৰ বৈদিক ফাৰ্মাচিউটিকেল ৱৰ্কছক যোগান ধৰিছিল।

১৯৪৯ চনৰ বোম্বাই নিষেধাজ্ঞা আইন ২৫, ৰ ধাৰা ৬৬(১)(খ)ৰ দ্বাৰা এই আইনখনে আফিম বা ভাং সেৱনৰ বাহিৰে আইনখনৰ আন যি কোনো বিধানসমূহ উলংঘা কৰা যি কোনো নিয়ম, বা আদেশ, যি কোনো অনুজ্ঞাপত্ৰ, পাৰ্মিট, পাছ বা যি কোনো নিচাযুক্ত দ্ৰব্য সেৱন, ব্যৱহাৰ, অধিকাৰ বা পৰিবহন কৰা যি কোনো ব্যক্তিক শাস্তি প্ৰদান কৰে। "নিচাযুক্ত দ্ৰব্য"ক ধাৰা ২ (২২)ৰ দ্বাৰা সংজ্ঞায়িত কৰা হৈছে যাৰ অৰ্থ হৈছে "যি কোনো সুৰা, নিচাযুক্ত ড্ৰাগ, আফিম বা আন যি কোনো পদাৰ্থ, যাক ৰাজ্য চৰকাৰে চৰকাৰী গেজেটত জাননীৰ দ্বাৰা নিচাযুক্ত বুলি ঘোষণা কৰিছে। "সুৰা"ক ধাৰা ২(২৪)ত এনেদৰে সংজ্ঞায়িত কৰা হৈছে যত (ক) স্পিৰিট, বিকৃতীকৰণ স্পিৰিট, ৱাইন, বিয়েৰ, তাড়ি আৰু সুৰাৰে গঠিত সকলো তৰল পদাৰ্থ অন্তৰ্ভুক্ত হৈ থাকে; (খ) আন যি কোনো নিচাযুক্ত পদাৰ্থ যাক ৰাজ্য চৰকাৰে চৰকাৰী গেজেটত জাননী যোগে আইনখনৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে সুৰা বুলি ঘোষণা কৰিব পাৰে। আইনখনৰ ১২ নং ধাৰাত,

যিমান দূৰ তথ্যগত ভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে, যে কোনো ব্যক্তিয়ে সুৰা আমদানি, ৰপ্তানি, পৰিবহন বা লগত ৰাখিব নালাগে। কিন্তু এই নিষেধাজ্ঞা বোৰৰ কিছুমান ব্যতিক্ৰমও আছে।

ধাৰা ১১-ৰ দ্বাৰা তৃতীয় অধ্যায়ত (যাৰ ভিতৰত ধাৰা ১১ ৰ পৰা ২৪ক অৰ্ন্তৰভূক্ত কৰা হৈছে) উল্লেখ কৰা বিধান সমূহত থকা যি কোনো কথা সত্বেও আইনখনৰ যি কোনো নিয়ম, নিয়ম বা আদেশৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা পৰিমাণলৈকে যি কোনো নিচাযুক্ত দ্ৰব্য সেৱন , আমদানি, ৰপ্তানি, পৰিবহন, নিৰ্মাণ, বিক্ৰী, ক্ৰয়, অধিকাৰ, ব্যৱহাৰ কৰাটো অনুজ্ঞাপত্ৰ, পাৰ্মিট, পাছ, বা ইয়াৰ অধীনত প্ৰদান কৰা অনুমোদনৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী অনুসৰি বৈধ। ধাৰা ২৪ক-ৰ অধীনত কিছুমান প্ৰস্তুতিৰ ক্ষেত্ৰতো এই নিষেধাজ্ঞা সমূহ প্ৰযোজ্য নহয় যিহেতু ইয়াক তথ্যগত হিচাপে ধৰা হয়:

"এই অধ্যায়ৰ একোৱেই প্ৰযোজ্য বুলি গণ্য কৰা নহ'ব -

(১) শৌচাগাৰত ব্যৱহাৰ কৰা সুৰা থকা যি কোনো প্ৰস্তুতি যিটো নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অনুপযুক্ত।

"(২) সুৰা থকা যি কোনো ঔষধি প্ৰস্তুতি যি নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে অনুপযুক্ত;

(৩) সুৰা থকা যি কোনো এণ্টিচেপ্টিক প্ৰস্তুতি বা দ্ৰৱণ যি নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ অনুপযুক্ত;

(৪) সুৰা থকা যি কোনো সোৱাদযুক্ত নিষ্কাশন (ফ্লেভাৰিং এক্সট্ৰেক্ট), এছেঞ্চ বা চিৰাপ যি নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ অনুপযুক্ত;

যদিহে এই প্ৰবন্ধটো অনুচ্ছেদ ৫৯ক-ত উল্লেখ কৰা বৰ্ণনা আৰু সীমাবদ্ধতাৰ সৈতে খাপ খায়:"

শৌচাগাৰত ব্যৱহাৰ কৰা ঔষধি, ঔষধি বা এণ্টিচেপ্টিক প্ৰস্তুতিৰ বাবে সোৱাদযুক্ত নিচা থকা সুৰা ৰখাটো অপৰাধ নহয় যদিহে ই নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অনুপযুক্ত আৰু ই ধাৰা ৫৯ক-ত উল্লেখ কৰা বিৱৰণ আৰু সীমাবদ্ধতাৰ সৈতে সামঞ্জস্য পূৰ্ণ।

সেই সময়ত আপীলকাৰীৰ হাতত এনে প্ৰস্তুতি আছিল য'ত বৃহৎ শতাংশ সুৰা আছিল, আৰু আপীলকাৰীৰ ক্ষেত্ৰত এইটো নহয় যে তেওঁক অনুজ্ঞাপত্ৰ, পাৰ্মিট, পাছ বা অনুমোদনৰ দ্বাৰা সুৰক্ষিত কৰা হৈছিল। তেওঁৰ গোচৰটো আছিল যে তেওঁৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুতি ৰখাটো আইনৰ উলংঘন নহয়, কিয়নো প্ৰস্তুতিবোৰ আছিল সুৰা থকা ঔষধি প্ৰস্তুতি যি আইনৰ ধাৰা ২৪ক-ৰ

অর্থৰ ভিতৰত নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ অনুপযুক্ত আছিল। আপীলকাৰীৰ এই বিবাদ তলৰ সকলো আদালতে সমানে নাকচ কৰিছে। এই আৱেদনত নিৰ্ধাৰণ কৰিব লগা প্ৰশ্নটো হ'ল আপীলকাৰীক দোষী সাব্যস্ত কৰা সন্দৰ্ভত সুৰা থকা প্ৰস্তুতিবোৰ ঔষধি প্ৰস্তুতিৰ বাবে আছিল নেকি যিবোৰ নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে অনুপযুক্ত আছিল। আয়ুৰ্বেদিক পদ্ধতি অনুসৰি প্ৰস্তুতিবোৰ ঔষধি আছিল বুলি অস্বীকাৰ কৰা নাই, আৰু সেইবোৰত সুৰা থকাটো সাধাৰণ কথা। সেয়েহে প্ৰস্তুতি বোৰ ধাৰা ৫৯ক-ত উল্লেখ কৰা বৰ্ণনা আৰু সীমাবদ্ধতাৰ সৈতে খাপ খায় নে নাই নিশ্চিত কৰিবলৈ মনোযোগ দিব লাগিব। যদি তেওঁলোকে ধাৰা ২৪ক-ৰ অধীনত ৰেহাই দিয়া নাছিল তেন্তে সেই বোৰ ঔষধি প্ৰস্তুতিৰ বাবে হ'লেও নিষ্ক্ৰিয় হ'ব। যিমান দূৰলৈকে ই তথ্যগত, ধাৰা ৫৯ক যিটো ১৯৫২ চনৰ ২৬ নং আইনৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা প্ৰাসঙ্গিক সময়ত সংযোজন কৰা হৈছিল:

"(১) ধাৰা ২৪ক-ত উল্লেখ কৰা কোনো সামগ্ৰীৰ প্ৰস্তুতকাৰীয়ে এই আইনৰ বিধানৰ অধীনত এনে নিৰ্মাণৰ উদ্দেশ্যে ক্ৰয় কৰা বা ৰখা যি কোনো সুৰাৰ বিক্ৰী, ব্যৱহাৰ বা নিষ্কাশন কৰিব নোৱাৰিব, অন্যথা ইয়াৰ পৰা প্ৰস্তুত কৰিবলৈ অনুমোদিত উপাদান হিচাপে নহয়। ধাৰা ২৪ক-ত উল্লেখ কৰা কোনো সামগ্ৰী নিৰ্মাণত ইয়াত থকা উপাদানবোৰ নিষ্কাশন বা দ্ৰৱণৰ বাবে আৰু সামগ্ৰীসমূহ সংৰক্ষণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পৰিমাণতকৈ অধিক সুৰা ব্যৱহাৰ কৰা নহ'ব।

যদিহে ধাৰা ২৪ক-ত উল্লেখ কৰা যি কোনো সামগ্ৰী নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰত য'ত সুৰা কিণ্বন প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা উৎপন্ন হয় তেনে সুৰাৰ পৰিমাণ আয়তন অনুসৰি ১২% তকৈ অধিক নহ'ব।

(২) 'উপ-ধাৰা (১)ত প্ৰস্তুতকাৰীক ধাৰা ২৪ক-ৰ অধীনত উল্লেখ কৰা কোনো সামগ্ৰী প্ৰস্তুত কৰাত উপাদান বোৰ নিষ্কাশন বা দ্ৰৱণৰ বাবে আৰু সামগ্ৰীটো সংৰক্ষণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পৰিমাণতকৈ অধিক সুৰা ব্যৱহাৰ নকৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়ে, এই নিয়মত উল্লেখ কৰা হৈছে যে কিণ্বন প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা সুৰা উৎপন্ন হোৱা সামগ্ৰী নিৰ্মাণত ইয়াৰ পৰিমাণ আয়তনৰ হিচাপত ১২% তকৈ অধিক নহ'ব। সেয়েহে যিটো বস্তুত সুৰা যোগ দিয়া হয় বা ডিষ্টিলেচনৰ দ্বাৰা উৎপাদিত কৰা হয়, তাত সুৰাৰ পৰিমাণ নিৰ্ণয় কৰা হয় উপাদানবোৰ নিষ্কাশন বাদ্ৰৱণ আৰু সামগ্ৰীটো সংৰক্ষণৰ বাবে কিমান প্ৰয়োজন তাৰ ওপৰত: কিন্তু কিণ্বন প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা উৎপন্ন হোৱা সুৰা থকা বস্তু এটাত নিৰ্দেশিত সুৰাৰ শতকৰা হাৰ আয়তনৰ হিচাপত ১২% ত কৈ অতিক্ৰম কৰিব নোৱাৰিব।

বিচাৰ আদালতে কৈছিল যে আপত্তিজনক সামগ্ৰীবোৰ হৈছে আয়ুৰ্বেদিক প্ৰস্তুতি য'ত কিণ্বন প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা সুৰা উৎপন্ন কৰা হৈছিল আৰু যিহেতু সুৰাৰ পৰিমাণ আয়তনৰ হিচাপত

১২% অতিক্ৰম কৰিছিল, প্ৰস্তুতিবোৰ ধাৰা ৫৯ক-ৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত সীমাবদ্ধতাৰ সৈতে খাপ খোৱা নাছিল, আৰু সেয়েহে ২৮ নং ধাৰাত নিৰ্ধাৰিত ৰেহাই অকাৰ্যকাৰী আছিল। সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ আদালত আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ে সেই দৃষ্টিভংগীৰ সৈতে সন্মত হৈছিল। কিন্তু দেখা গৈছে যে এনেধৰণৰ ধাৰণাত, আদালতে প্ৰমাণৰ ভুল ধাৰণা কৰিছিল । সুৰা থকা সামগ্ৰীবোৰ কিণ্বন প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি যিযে সুৰা উৎপন্ন কৰে বা পাতন প্ৰক্ৰিয়া (ডিষ্টিলেচন)ৰ দ্বাৰা বা মুক্ত সুৰা যোগ দি প্ৰস্তুত কৰিব পাৰে। পাতন প্ৰক্ৰিয়া (ডিষ্টিলেচন)ৰ দ্বাৰা সুৰা উৎপন্ন আৰু কিণ্বনৰ দ্বাৰা সুৰা প্ৰস্তুত হোৱা উৎপাদন প্ৰক্ৰিয়াটো সুকীয়া আৰু ইয়াৰ স্পষ্ট প্ৰমাণ পোৱা গৈছিল যে অপৰাধমূলক প্ৰস্তুতিবোৰ পাতন প্ৰক্ৰিয়াৰ (ডিষ্টিলেচন) দ্বাৰা নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল আৰু কিণ্বনৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা উৎপন্ন হোৱা প্ৰস্তুতি নাছিল। নিষিদ্ধকৰণ আৰু আবকাৰী বিভাগৰ উপ-পৰিদৰ্শক পালনিটকাৰে কৈছিল যে *মহাদ্ৰাক্ষসৰ* আৰু *দশমুলাৰিষ্ট* হৈছে ডিষ্টিলড আয়ুৰ্বেদিক সামগ্ৰী। স্পষ্টতঃ সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ আদালতৰ সন্মুখত ৰাজ্যৰ হৈ স্বীকাৰ কৰা হৈছিল যে দুয়োটা প্ৰস্তুতি আছিল আয়ুৰ্বেদিক ঔষধি প্ৰস্তুতি য'ত পাতন প্ৰক্ৰিয়াৰ (ডিষ্টিলেচন) দ্বাৰা উৎপাদিত সুৰা আছিল আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ সন্মুখতো সেই ভিত্তিত গোচৰটোৰ যুক্তি আগবঢোৱা হৈছিল। যদি আপীলকাৰীৰ দোকানৰ পৰা সংলগ্ন মহদ্ৰাক্ষসৰ *আৰু* দশমুলাৰিষ্টাৰ বটলত পাতন প্ৰক্ৰিয়া (ডিষ্টিলেচন)ৰ দ্বাৰা উৎপাদিত সুৰা থাকে তেন্তে ধাৰা ৫৯ক প্ৰয়োজ্য নহব। দুয়োটা প্ৰস্তুতিত ধাৰা ৫৯ক-ৰ প্ৰথম দফাৰ অধীনত অনুমোদিত পৰিমাণতকৈ অধিক পৰিমাণৰ সুৰা আছিল বুলি প্ৰমাণ কৰিব পৰাকৈ কোনো প্ৰমাণ ৰেকৰ্ডত নাই । এইটো
মনত ৰাখিব লাগিব যে এই প্ৰস্তুতিবোৰ মহাৰাষ্ট্ৰ ৰাজ্যৰ ভিতৰত ১৯৫৫ চনৰ ঔষধি আৰু শৌচাগাৰ প্ৰস্তুতি (আবকাৰী শুল্ক) আইন ১৬-ৰ অধীনত অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰাপ্ত নিৰ্মাতাসকলৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল আৰু ইয়াক বন্ধন যুক্ত গুদামৰ পৰা জাৰী কৰা হৈছিল। এইটোৱে এই অনুমানক ন্যায্যতা প্ৰদান কৰিব যে সেইবোৰ ধাৰা ৫৯ক ত উল্লেখ কৰা বৰ্ণনা আৰু সীমাবদ্ধতাৰ সৈতে খাপ খায়।

কিন্তু ৰাজ্‌খনৰ হৈ আহ্বান জনোৱা হৈছিল যে ধাৰা ৫৯ক-ৰ অধীনত থকা বৰ্ণনা আৰু সীমাবদ্ধতাৰ সৈতে খাপ খোৱা ঔষধি প্ৰস্তুতি এতিয়াও এক প্ৰস্তুতি হ'ব পাৰে যাক নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে উপযুক্ত। সুৰাৰ মাত্ৰা উচ্চ শতাংশ থকা এক ঔষধি প্ৰস্তুতি যত সাধাৰণ বা স্বাভাৱিক পালিত গ্ৰহণ কৰিলেও, সাধাৰণ ব্যক্তি এজনক নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে উপযুক্ত প্ৰস্তুতি হ'ব পাৰে। য'ত প্ৰস্তুতিত সামান্য শতাংশ সুৰা থাকে, কিন্তু বৃহৎ পৰিমাণৰ সেৱনৰ ফলত নিচাযুক্ত হ'ব পাৰে, যদিহে এনে সেৱনৰ ফলত গ্ৰাহকৰ স্বাস্থ্যৰ

প্ৰতি কোনো বিপদজনক প্ৰভাৱ বা গুৰুতৰ বিপদৰ সম্ভাৱনা নাথাকে তেন্তে ইয়াক নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত প্ৰস্তুতি বুলিও গণ্য কৰা হ'ব।

প্ৰস্তুতি এটা নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে উপযুক্ত হয় নে নহয় সাধাৰণতে তথ্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব। কিন্তু বিধান সভাই ধাৰা ৬ক ৰ অধীনত কোনো এটা বস্তু নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অনুপযুক্ত হয় নে নহয় সেইটো বিচাৰৰ ক্ষেত্ৰত তথ্য প্ৰমাণৰ বিশেষ নিয়ম নিৰ্ধাৰণ কৰিছে। ১৯৫২ চনৰ বোম্বাই আইন ২৬, ৰ দ্বাৰা ধাৰা ৬ক সংযোগ কৰা হৈছিল, যেতিয়া এই আদালতে আনসকলৰ লগত *বোম্বাই ৰাজ্য বনাম এফ. এন. বলচাৰা গোচৰত* ঘোষণা কৰিছিল যে ধাৰা ১২-ৰ দফা(গ) অনুসৰি নিচাযুক্ত ঔষধি, আৰু শৌচাগাৰত ব্যবহাৰ হোৱা প্ৰস্তুতি ৰখাক অবৈধ বুলি প্ৰভাৱিত কৰিছিল। যিহেতু প্ৰকৃততে প্ৰণয়ন কৰা ধাৰা ৬ক, যিমান দূৰলৈকে ই তথ্যগত আছিল, নিম্ন লিখিত ৰূপত আছিল:

(১) নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ উদ্দেশ্যে

(ক) সুৰা থকা যি কোনো ঔষধি বা শৌচাগাৰৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে প্ৰস্তুতি, বা

(খ) সুৰা থকা যি কোনো এণ্টিচেপ্টিক প্ৰস্তুতি বা দ্ৰৱণ, বা

(গ) সুৰা থকা যি কোনো ফ্লেভাৰিং এক্সট্ৰেক্ট, এছেঞ্চ বা চিৰাপ,

নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অনুপযুক্ত সামগ্ৰী হয় নে নহয়, এই বিষয়ে ৰাজ্য চৰকাৰে বিশেষজ্ঞৰ পৰিষদ গঠন কৰিব।

(২)..

(৩)...

(৪)..

(৫)...

(৬) ৰাজ্য চৰকাৰক এই প্ৰশ্নৰ পৰামৰ্শ দিয়াটো পৰিষদৰ কৰ্তব্য হ'ব যে উপ-ধাৰা(১)ত উল্লখ কৰা সুৰা থকা কোনো সামগ্ৰী নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে অনুপযুক্ত নেকি আৰু উক্ত প্ৰশ্নৰ লগত জড়িত অন্যান্য বিষয়সমূহৰ ওপৰত যি বোৰ ৰাজ্য চৰকাৰে ইয়াক প্ৰেৰণ কৰিব পাৰে । এনে পৰামৰ্শ প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত ৰাজ্য চৰকাৰে নিৰ্ধাৰণ কৰিব যে এনে কোনো সামগ্ৰী নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত হয় নে নহয়, আৰু সেই

সামগ্ৰীক নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত বা অনুপযুক্ত বুলি ধৰি লোৱা হব যেতিয়ালৈকে ইয়াৰ বিপৰীত প্ৰমাণিত নহয়।"

বোম্বাই ৰাজ্য (বৰ্তমান গুজৰাট) *বনাম নাৰণদাস মাংগিলাল আগৰৱালা* আৰু *অন্যান্য*([1]) গোচৰত আদালতে ৰায় দিছিল যে ধাৰা ৬৬(১)(খ)ৰ অধীনত এটা অপৰাধৰ বাবে গোচৰ তৰাৰ আগতে ধাৰা ৬ক-ৰ অধীনত গঠন কৰা বিশেষজ্ঞ পৰিষদৰ পৰামৰ্শ লোৱাটো ৰাজ্যৰ ওপৰত বাধ্যতামূলক নহয় যে ঔষধি প্ৰস্তুতি নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অনুপযুক্ত। নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে প্ৰস্তুতিটো ব্যৱহাৰৰ বাবে অনুপযুক্ত আছিল বুলি আদালতৰ সন্মুখত তথ্য দাখিল কৰিব পাৰি, আৰু অভিযুক্ত পক্ষই আইনখনৰ ধাৰা ৬ক (৬)ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই। ধাৰা ১২ আৰু ১৩-ত অন্তৰ্ভুক্ত নিষেধাজ্ঞা উলংঘনৰ বাবে গোচৰত, ৰাজ্যই ধাৰা ৬ক (৬)ৰ অধীনত প্ৰসাশনৰ আশ্ৰয় লোৱাৰ পিছত অনুমানৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব পাৰে। কিন্তু ধাৰা ৬ক-ৰ অধীনত ব'ৰ্ডৰ পৰামৰ্শ লোৱাৰ কোনো বাধ্যবাধকতা নাছিল আৰ্ক আইনখনৰ বিধান উলংঘা কৰাৰ বাবে কাৰ্যবিধি আৰাম্ভ কৰাৰ বাবে চৰ্ত নাছিল। এই আদালতে *বোম্বাই* উচ্চ ন্যায়ালয়ে প্ৰকাশ কৰা মতামতৰ সৈতে অসন্মত *হৈছিল,* ডি. কে. মাৰ্চেণ্ট বনাম *বোম্বাই ৰাজ্য ([২])* য'ত উচ্চ ন্যায়ালয়ে ৰায় দিছিল যে ধাৰা ৬৫ আৰু ৬৬ ৰ অধীনত অপৰাধৰ বাবে বিচাৰ বজাই ৰাখিব নোৱাৰি যেতিয়ালৈকে ৰাজ্য চৰকাৰে ধাৰা ৬ক ৰ অধীনত বিশেষজ্ঞ পৰিষদৰ পৰামৰ্শ লোৱাৰ পিছত সন্তুষ্ট নহয় যে এই সামগ্ৰী নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে উপযুক্ত আছিল। ১৯৫৫ চনৰ জুলাই মাহত *নৰনদাছ মাংগিলাল গোচৰত ([১])* অপৰাধটো সংঘটিত হৈছিল আৰু উপ-ধাৰা (৬) ৰ চৰ্ত অনুসৰি ধাৰা ১২ আৰু ১৩ ত অন্তৰ্ভুক্ত নিষেধাজ্ঞা উলংঘনৰ গোচৰ ৰাজ্যৰ বাবে মুকলি আছিল ধাৰা ৬ক ৰ অধীনত অনুমানৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰা বা ঔষধি প্ৰস্তুতিটো আন এটা উৎসৰ পৰা অহা নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত আছিল বুলি প্ৰতিষ্ঠা কৰা। ১৯৬০ চনৰ আইন ২২, যি খন ১৯৬০ চনৰ ২০ এপ্ৰিলত কাৰ্যকৰী কৰা হৈছিল, বোম্বাই বিধানসভাই *অন্যান্য বিষয়ৰ সৈতে* ধাৰা ৬ক-ৰ উপ-ধাৰা (৬) সংশোধন কৰিছিল, আৰু ইয়াত উপ-ধাৰা (৭) অন্তৰ্ভুক্ত কৰিছিল। উপ-ধাৰা (৬)আৰু(৭), সংশোধিত আৰু অন্তৰ্ভুক্ত কৰা অনুসৰি নিম্নলিখিত ধৰণে পঢ়ক:

"(৬) উপ-ধাৰা (১)ত উল্লেখ কৰা যি কোনো সামগ্ৰী নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত নেকি আৰু লগতে প্ৰশ্নটোৰ আনুষঙ্গিক যি কোনো বিষয়ত ৰাজ্য চৰকাৰে উত্থাপন কৰা প্ৰশ্নৰ সৈতে জড়িত যি কোনো বিষয়ত ৰাজ্য চৰকাৰক পৰামৰ্শ দিয়াটো পৰিষদৰ কৰ্তব্য হ'ব। এনে পৰামৰ্শ প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত, ৰাজ্য চৰকাৰে নিৰ্ধাৰণ কৰিব যে

এনে কোনো সামগ্ৰী নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত নে নহয়, আৰু ৰাজ্য চৰকাৰে ইয়াক উপযুক্ত বুলি নিৰ্ধাৰণ কৰিলে ইয়াৰ বিপৰীত প্ৰমাণ নোহোৱা লৈকে তেনে সামগ্ৰী নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত বুলি ধাৰণা কৰা হ'ব।

(৭) যেতিয়ালৈকে ৰাজ্য চৰকাৰে উপ-ধাৰা(১)ত উল্লেখ কৰা যি কোনো সামগ্ৰীক নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত বুলি নিৰ্ধাৰণ নকৰালৈকে, এনে প্ৰতিটো সামগ্ৰীক এনে ব্যৱহাৰৰ বাবে অযোগ্য বুলি গণ্য কৰা হ'ব।"

ধাৰা ৬ক ৰ আঁচনি খন সংশোধন আইনখনৰ দ্বাৰা সম্পূৰ্ণৰূপে সলনি কৰা হৈছে। বিধান সভাই উপ-ধাৰা (৭)ৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰণ কৰিছে যে যেতিয়ালৈকে ৰাজ্য চৰকাৰে উপ-ধাৰা (১)ত উল্লেখ কৰা যি কোনো সামগ্ৰীক নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত বুলি নিৰ্ধাৰণ নকৰে, তেতিয়ালৈকে এনে প্ৰতিটো সামগ্ৰীক এনে ব্যৱহাৰৰ বাবে অযোগ্য বুলি গণ্য কৰা হ'ব। সেয়েহে বিধান সভাই ধাৰণা কৰি লৈছিল আৰু কাম কৰি আছিল যেতিয়ালৈকে ৰাজ্য চৰকাৰে বিশেষজ্ঞ পৰিষদৰ প্ৰতিবেদনৰ ওপৰত নিৰ্ধাৰণ কৰি উপ-ধাৰা(১)ত উল্লেখ কৰা যি কোনো সামগ্ৰী নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত বুলি নিৰ্ণয় কৰে। সংশোধিত উপ-ধাৰা (৬)ৰ দ্বাৰা এইটো প্ৰদান কৰা হয় যে ৰাজ্য চৰকাৰে বিশেষজ্ঞ পৰিষদৰ পৰামৰ্শ প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত, ৰাজ্য চৰকাৰে নিৰ্ধাৰণ কৰিব যে এনে সামগ্ৰী নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্তনে আৰু ৰাজ্য চৰকাৰে এইটো উপযুক্ত বুলি নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ পিছত, এনে সামগ্ৰী, যেতিয়ালৈকে ইয়াৰ বিপৰীত প্ৰমাণিত নহয়, নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অনুপযুক্ত বুলি ধাৰণা কৰা হ'ব। সংশোধিত ধাৰা ৬ক-ৰ অধীনত ৰাজ্যৰ দ্বাৰা প্ৰমাণৰ কেৱল এটা পদ্ধতি আছে যে এটা সামগ্ৰী নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত, আৰু সেয়া হৈছে বিশেষজ্ঞ পৰিষদৰ পৰামৰ্শ প্ৰাপ্ত কৰা আৰু ইয়াৰ সংকল্প লিপিবদ্ধ কৰা, যে সামগ্ৰীটো নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত। যেতিয়ালৈকে ইয়াক ৰাজ্যই অন্যথা নিৰ্ধাৰণ নকৰে, বিশেষজ্ঞ পৰিষদৰ প্ৰতিবেদন প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত, উপ-ধাৰা (১)ত উল্লেখ কৰা প্ৰতিটো সামগ্ৰী নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অযোগ্য বুলি গণ্য কৰিব লাগে। নিচাযুক্ত সুৰাৰ দৰে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত বুলি নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ পিছত, উপ-ধাৰা (৬)ৰ অধীনত সামগ্ৰীটো, নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে উপযুক্ত বুলি অনুমান কৰা হ'ব। কিন্তু ধাৰণাটো পুনৰ প্ৰত্যাখ্যান কৰা হৈছে।

বৰ্তমানৰ ক্ষেত্ৰত অপৰাধটো ১৯৬০ চনৰ ছেপ্টেম্বৰ মাহত সংঘতটি হোৱা বুলি অভিযোগ কৰা হৈছে। বিশেষজ্ঞ পৰিষদৰ পৰামৰ্শ লোৱাৰ পিছত মহাৰাষ্ট্ৰ চৰকাৰে ১৯৬০

চনৰ ৪ অক্টোবৰত এক ঘোষণাপত্ৰ জাৰি কৰি ঘোষণা কৰে যে *মহদ্ৰাক্ষসৰ* আৰু *দশমুলাৰিস্ত দুয়োটা প্ৰস্তুতি নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে* উপযুক্ত ঔষধ। তাৰ পিছত ১৯৬২ চনৰ ২ জুনত প্ৰথম শ্ৰেণীৰ দণ্ডাধীশৰ আদালতত বোম্বাই নিষিদ্ধকৰণ আইনৰ ৬৬(১)(খ) ধাৰাৰ অধীনত আপীলকাৰীক অপৰাধৰ বাবে অভিযুক্ত কৰি আৰক্ষীৰ প্ৰতিবেদন দাখিল কৰা হয়। কিন্তু যি তাৰিখত ঔষধি প্ৰস্তুতি সংলগ্ন কৰা হৈছিল, আইনখনে প্ৰদান কৰিছিল যে সেইবোৰক আইনখনৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অনুপযুক্ত সামগ্ৰী হিচাপে গণ্য কৰা হ'ব। ঔষধি প্ৰস্তুতি বোৰ, যি বোৰ সংলগ্ন কৰাৰ তাৰিখত নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিববলৈ অনুপযুক্ত আছিল, ৰখাটো কোনো অপৰাধ নহয়। ৰাজ্যৰ দ্বাৰা পৰৱৰ্তী ঘোষণা যে সেইবোৰ নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযুক্ত আছিল, আৰু কোনো পূৰ্ববৰ্তী কাৰ্যবিধি নকৰাকৈ ৰাজ্যৰ পৰৱৰ্তী কাৰ্যৰ দ্বাৰা সেইবোৰ দখলত ৰখাটো নিৰ্দোশ আছিল, আইনখনৰ উলংঘ নকৰা বুলি ঘোষণা কৰা হয় ।

এইটো দুৰ্ভাগ্যজনক যে উচ্চ ন্যায়ালয়ে ধাৰা ৬ক-ৰ আঁচনিৰ পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰতি দৃষ্টি হেৰুৱাইছিল আৰু এই ন্যায়ালয়ৰ *নৰনদাস মাংগিলাল*(¹) *গোচৰৰ* ৰায় অনুসৰণ কৰিছিল। *নৰনদাস মাংগিলাল গোচৰত*, যেতিয়া প্ৰশ্নটো বিবেচনা কৰিব লগীয়া হৈছিল, যে ধাৰা ৬ক-ৰ উপ-ধাৰা (৬)য়ে কোনো অপৰাধমূলক ঔষধি প্ৰস্তুতি নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অনুপযুক্ত নেকি সেই বিষয়ে প্ৰমাণৰ একমাত্ৰ পদ্ধতি নিৰ্ধাৰণ কৰিছিল নেকি আৰু আদালতে বিধান সভাৰ দ্বাৰা ব্যৱহৃত বাক্যাংশ দ্বাৰা এই সিদ্ধান্তত উপনীত হৈছিল যে ই প্ৰমাণৰ একমাত্ৰ পদ্ধতি নহয়। কিন্তু বিধান সভাৰ দ্বাৰা উপ-ধাৰা (৭)ৰ অন্তৰ্ভুক্তিয়ে আইনখনৰ আঁচনি সলনি কৰিছে। সংশোধনৰ আগতে আৰু পিছত ইয়াৰ দ্বিতীয় অংশত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা উপ-ধাৰা (৬), প্ৰমাণৰ এটা নিয়ম : কিন্তু উপ-ধাৰা (৭)ৰ নিয়ম, যে উপ-ধাৰা(৬)ৰ অধীনত ৰাজ্য চৰকাৰৰ দ্বাৰা ইয়াৰ বিপৰীতে ঘোষণা নকৰা লৈকে, উপ-ধাৰা(১)ত উল্লেখ কৰা প্ৰতিটো সামগ্ৰীক নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অযোগ্য বুলি গণ্য কৰা হব, ই প্ৰমাণৰ এটা নিয়ম নহয়। ধাৰা ২৪ক আৰু সম্পৰ্কিত ধাৰাবোৰৰ উদ্দেশ্যে সংজ্ঞা দিয়া হৈছে যে নিচাযুক্ত সুৰা হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অনুপযুক্ত সামগ্ৰীকি....। এয়া স্পষ্ট যে *নৰনদাস মাংগিলালৰ ক্ষেত্ৰত (')* ধাৰা ৬ক-ৰ উপ-ধাৰা (৭)ৰ প্ৰভাৱ বিবেচনা কৰিবলগীয়া হোৱা নাছিল।

সেয়েহে আপীলকাৰীজনক ভুলকৈ দোষী সাব্যস্ত কৰা হৈছিল। আপীলৰ অনুমতি দিয়া হৈছে আৰু দোষী সাব্যস্ত আৰু শাস্তিৰ আদেশ আঁতৰাই ৰখা হৈছে। যদি হে জৰিমনা পৰিশোধ কৰিছে তেন্তে ঘূৰাই দিয়া হ'ব।

আপীলৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

অনুবাদক – বিতবী মহন্ত ।(অধিবক্তা) (BITABI MAHANTA)

Examined By- P.J. Borah

Disclaimer – The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

“স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে । ইয়াৰ বাদে অন্যক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ’ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী স্ংস্কৰণটোৱেই সঠিক বুলি বিবেচিত হ’ব।